

UCHWAŁA Nr
Rady Powiatu w Stargardzie Szczecińskim
z dnia 2012 roku

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju
Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012 – 2014

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1592 z późn. zm.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) Rada Powiatu w Stargardzie Szczecińskim uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012-2014 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Stargardzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

"Pod względem formalno prawnym
bez zastrzeżeń"
RADCA PRAWNY

Roman Janik

UZASADNIENIE

Do zadań własnych powiatu określonych w art.180 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja trzyletnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Nadrzędnym celem Programu było założenie, by dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodziców nie trafiały do instytucjonalnych placówek opiekuńczo - wychowawczych, ale do rodzinnych form pieczy zastępczej takich jak np. rodzinne domy dziecka czy rodziny zastępcze zawodowe lub specjalistyczne. Dlatego tak istotne jest przyjęcie niniejszego programu, który zakłada intensywny, systematyczny i skoordynowany rozwój pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012-2014 stanowi podstawy budowy efektywnego systemu rozwoju różnorodnych form pieczy zastępczej.

Wobec powyższego wnosi się o podjęcie niniejszej uchwały.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Irena Nawrocka

Członek Zarządu
Ireneusz Bogowski

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014**

ZALĄCZNIK DO UCHWAŁY NR
RADY POWIATU W STARGARDZIE SZCZECIŃSKIM
Z DNIA

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM
NA LATA 2012-2014**

STARGARD SZCZECIŃSKI, CZERWIEC 2012 R.

Strona 1

Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Stargardzie Szczecińskim
ul. Skarbowa 1, Tel. 91 480 49 09, mail: pcpr@powiatstargardzki.pl

Spis treści:

I.	Wprowadzenie	3
II.	Diagnoza społeczna	4
III.	Charakterystyka rodzinnej i instytucjonalnej formy opieki nad dzieckiem w powiecie stargardzkim w latach 2008 - 2011	7
3.1.	Rodzinna forma opieki nad dzieckiem w latach 2008 – 2011	7
3.2.	Instytucjonalna forma opieki nad dzieckiem w latach 2008 – 2011	10
IV.	Wnioski z analizy opieki zastępczej nad dzieckiem w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011	12
V.	Misja i cele Programu	15
VI.	Limit rodzin zastępczych	18
VII.	Beneficjenci Programu	19
VIII.	Realizatorzy Programu	19
IX.	Źródła finansowania Programu	19
X.	Monitoring i ewaluacja Programu	20
XI.	Zakończenie	20

I. WPROWADZENIE

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady funkcjonowania polskiego systemu pieczy nad dzieckiem pozbawionym opieki i wychowania przez rodziców była do końca 2011 r. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) oraz szereg rozporządzeń do ustawy.

W związku z potrzebą uregulowania zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną ustanowiony został nowy akt prawny – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.) wchodząca w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. Zgodnie z ustawą dużą rolę w rozwoju pieczy zastępczej przypisuje się organizatorowi pieczy zastępczej – jednostce organizacyjnej powiatu lub podmiotowi, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

W Powiecie Stargardzkim, zgodnie z Zarządzeniem Nr 134/11 Starosty Stargardzkiego z dnia 28 września 2011 r. organizatorem pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim.

Jak wynika z obowiązującego obecnie stanu prawnego, systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego wykonujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, organizatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z ww. ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Do głównych zadań w tym zakresie należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej,
- 2) organizowanie opieki i wychowania w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) przyznawanie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci,
- 4) przyznawanie wynagrodzeń rodzinom zastępczym zawodowych oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka,
- 5) przyznawanie rodzinom zastępczym zawodowym oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka świadczeń na utrzymanie lokalu mieszkalnego, na pokrycie kosztów związanych z remontem, udzielanie tym rodzinom dni wolnych od sprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem,
- 6) udzielanie, w ramach możliwości finansowych, świadczeń na dofinansowanie wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6 do 18 roku życia oraz pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka oraz wystąpieniem zdarzeń losowych,

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

- 7) przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodziny zastępcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy społecznej, schroniska dla nieletnich i zakłady poprawcze.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną biologiczną dziecka zagrożonego umieszczeniem w pieczy zastępczej należy do zadań własnych gminy. Natomiast zadania powiatu dotyczą sprawowania pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszelkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

Wobec powyższego PCPR w Stargardzie Szczecińskim opracował Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012 – 2014. Głównym celem Programu jest budowa skutecznego i spójnego systemu pieczy zastępczej w powiecie stargardzkim. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, profesjonalne wsparcie i pomoc w wychowywaniu dzieci tam umieszczonych, spowodować ma możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej, a przypadku braku takiej możliwości, przygotować dzieci pozbawione opieki i wychowania przez rodziców do samodzielnego i efektywnego pełnienia ról społecznych. Podnoszenie standardów w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej ma zapewnić wychowankom warunki życiowe możliwie najbardziej zbliżone do życia w rodzinie naturalnej.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Powiat Stargardzki obejmuje powierzchnię 151 995 ha. W skład powiatu wchodzi 10 gmin:

- gmina miejska: Stargard Szczeciński,
- gminy miejsko-wiejskie: Chociwel, Dobrzany, Ińsko, Suchań,
- gminy wiejskie: Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa, Stargard Szczeciński.

W oparciu o dane Głównego Urzędu Statystycznego w 2010 r. obserwuje się w stosunku do 2008 r. wzrost liczby mieszkańców o 58 osób, przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń o 92 dzieci.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Tabela nr 1: Urodzenia żywe w odniesieniu do liczby mieszkańców powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2010

Rok	Liczba mieszkańców powiatu stargardzkiego			Liczba urodzeń żywych
	ogółem	w tym kobiet	w tym mężczyzn	
2008	119 248	61 014	58 234	1 338
2009	119 340	61 034	58 306	1 323
2010	119 306	61 057	58 249	1 246

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Ogólna liczba porodów zarejestrowanych w SP ZZUZ w Stargardzie Szczecińskim wykazuje tendencję malejącą, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2: Liczba porodów w Oddziale Położniczo – Ginekologicznym SP ZZUZ w Stargardzie Szczecińskim w latach 2009 - 2011

rok	2009	2010	2011
Liczba porodów	1 293	1 219	1 068

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SP ZZUZ w Stargardzie Szczecińskim

Na podstawie danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim zaprezentowanych poniżej, należy stwierdzić, że liczba osób bezrobotnych w powiecie stargardzkim w 2011 r. wzrosła w stosunku do 2008 r. o 2 363 osoby. Bezrobocie, szczególnie długotrwałe pozostawanie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny. To z kolei może powodować rozwijanie się rozmaitych patologii społecznych i rozpad rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELCZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Tabela nr 3: Stan bezrobotnych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011

Powiat Stargardzki	Liczba bezrobotnych na stan 31.12.2008 r.	Liczba bezrobotnych na stan 31.12. 2009 r.	Liczba bezrobotnych na stan 31.12.2010 r.	Liczba bezrobotnych na stan 30.11.2011 r.
Miasto Stargard	2 699	3 930	3 862	3 863
Gmina Stargard	578	811	833	786
Gmina Chociwel	312	531	519	451
MG Dobrzany	267	371	401	427
Gmina Dolice	437	629	647	625
Gmina Kobylanka	141	188	190	213
Gmina Marianowo	155	232	240	239
Gmina Stara Dąbrowa	213	322	329	360
MG Suchań	229	294	287	319
MG Ińsko	211	331	323	322
OGÓLEM	5 242	7 639	7 631	7 605

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie Szczecińskim.

Długotrwałe bezrobocie wiąże się nierzadko z nieprawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.

Dane statystyczne ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Stargardzkiego wykazują, że największą liczbę rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zarejestrowano w Gminie Dolice (22), przy czym liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej wynosi 48. Natomiast w mieście Stargard Szczeciński, przy 21 rodzinach przeżywających trudności, umieszczeniem w pieczy zastępczej zagrożonych jest 52 dzieci. Gminy Chociwel i Suchań nie wskazały rodzin, które nie wywiązują się ze swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Zestawienie danych przedstawia poniższa tabela.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Tabela nr 4: Liczba rodzin przeżywających trudności na dzień 31.12.2011 r. i dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej z terenu powiatu stargardzkiego.

Lp.	Gmina	liczba rodzin	liczba dzieci zagrożonych
1.	MOPS Stargard	21	52
2.	GOPS Stargard	4	11
3.	MGOPS Chociwel	0	0
4.	MGOPS Dobrzany	2	4
4.	GOPS Dolice	22	48
5.	MGOPS Kobylanka	2	6
6.	GOPS Marianowo	3	11
7.	GOPS Stara Dąbrowa	1	1
8.	MGOPS Suchań	0	0
9.	MGOPS Ińsko	3	8
OGÓLEM		58	141

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od miejsko – gminnych i gminnych ośrodków pomocy społecznej.

III. CHARAKTERYSTYKA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ FORMY OPIEKI NAD DZIECKIEM W POWIECIE STARGARDZKIM W LATACH 2008 – 2011

3.1. Rodzinna forma opieki nad dzieckiem w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011

Za podstawową jednostkę społeczną uznaje się rodzinę. Współczesne rodziny są bardzo zróżnicowane. Obok tych, które zapewniają potomstwu komfort bytowy i psychiczny, istnieją rodziny niewydolne wychowawczo, niesamodzielne w wypełnianiu swojej podstawowej roli opiekuńczej. W przypadku konieczności zabezpieczenia podstawowych potrzeb dziecka niezbędne jest umieszczenie go w pieczy zastępczej.

Zadania z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną realizowane były do dnia 31.12.2011 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Za realizację zadań odpowiedzialne było Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim, przy współpracy placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin zastępczych.

Ustawa określała następujące rodzaje rodzin zastępczych:

- 1) **spokrewnione** z dzieckiem – opiekę nad dzieckiem sprawowali bliźni i dalsi członkowie rodziny np. dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo. W rodzinie mogło przebywać w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie liczego rodzeństwa liczba dzieci mogła się zwiększać;

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

- 2) **niespokrewnione z dzieckiem** – opiekę nad dzieckiem sprawowały osoby prawnie obce dla dziecka, w rodzinie mogło przebywać w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci;
- 3) **zawodowe niespokrewnione z dzieckiem**:
 - a) **wielodzietne** – umieszczanych mogło być w tym samym czasie nie mniej niż troje i nie więcej niż sześcioro dzieci. W przypadku konieczności umieszczenia w rodzinie liczego rodzeństwa liczba dzieci mogła się zwiększać;
 - b) **specjalistyczne** – umieszczanych w tym samym czasie mogło być nie więcej niż troje dzieci niedostosowanych społecznie lub z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji;
 - c) **o charakterze pogotowia rodzinnego** – mogło być umieszczanych w tym samym czasie nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 12 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka mógł być przedłużony, jednak nie więcej niż o kolejne 3 miesiące.

Na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011 funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, niespokrewnione rodziny zastępcze i niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zawodowe. Nie było ustanowionych rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych i o charakterze pogotowia rodzinnego. W poszczególnych latach największą liczbę rodzin stanowiły rodziny spokrewnione. Liczebność poszczególnych rodzin przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5: Liczba rodzin zastępczych w powiecie stargardzkim w latach 2008 - 2011

Rodziny zastępcze	Stan na dzień 31.12.2008	Stan na dzień 31.12.2009	Stan na dzień 31.12.2010	Stan na dzień 31.12.2011
spokrewnione	148	133	130	131
niespokrewnione	28	22	17	13
zawodowe	4	5	3	3
OGÓLEM	180	160	150	147

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELICZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011 prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 6: Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2008 – 2011

Rok	Liczba dzieci – stan na dzień 31 grudnia	Liczba dzieci ubytych w danym roku	Liczba dzieci umieszczonych w danym roku
2008	232	31	30
2009	210	49	27
2010	209	31	30
2011	201	33	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim

Wykazane dane obrazują sukcesywny, choć nieznaczny, spadek liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, przy czym liczba dzieci umieszczonych w danym roku jest niższa od liczby dzieci, które z rodzin zastępczych powróciły do domu rodzinnego lub z różnych przyczyn zostały umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Dzieci wymagające umieszczenia w rodzinie zastępczej, w przypadku braku możliwości umieszczenia w rodzinie zastępczej na terenie powiatu stargardzkiego umieszczane były w rodzinach na terenach innych powiatów. Z kolei na terenie powiatu stargardzkiego umieszczane były dzieci spoza terenu naszego powiatu. Układ taki wynikał z indywidualnych potrzeb dzieci tj. zasady nierozłączania rodzeństwa, konieczności zmiany środowiska, miejsca zamieszkania rodziny spokrewnionej, a także braku miejsc w rodzinach zastępczych w danym czasie. Poniższa tabela prezentuje sposób umieszczania dzieci ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej.

Tabela nr 7: Liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz dzieci z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie

Rok	Liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych na terenie innego powiatu		Liczba dzieci spoza Powiatu Stargardzkiego umieszczonych na terenie naszego powiatu	
	stan na dzień 31 grudnia	w tym liczba dzieci umieszczonych w danym roku	stan na dzień 31 grudnia	w tym liczba dzieci umieszczonych w danym roku
2008	22	4	23	6
2009	26	6	24	2
2010	25	3	26	8
2011	19	1	27	3

powiatu stargardzkiego w latach 2008-2011

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim

3.2. Instytucjonalna forma opieki nad dzieckiem w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011

Na terenie powiatu stargardzkiego w okresie 2008 – 2011 funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- 1) Dom Dziecka Nr 1 w Stargardzie Szczecińskim, prowadzący działalność w budynku jednorodzinny przy ul. Gen. Władysława Andersa 14 oraz w lokalu mieszkalnym w zabudowie wielorodzinnej przy ul. J. Śniadeckiego 1a/1,
- 2) Dom Dziecka Nr 2 w Stargardzie Szczecińskim, prowadzący działalność w budynku przy ulicy Staszica 27, mieszkaniu rodzinkowym przy ul. Szymanowskiego 56, mieszkaniu rodzinkowym przy ul. Piłsudskiego 102 – 103 oraz domu mieszkalnym w Witkowie 24 C.

Powiat stargardzki na potrzeby Domu Dziecka Nr 2 nabył w 2011 r. mieszkanie rodzinkowe przy ul. Mickiewicza 1A w Stargardzie Szczecińskim. Wychowankowie zostaną przemieszczeni do nowego lokalu z budynku przy ul. Staszica 27 w miesiącu czerwcu 2012 r.

Ilość dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011 przedstawia poniższa tabela. Liczba dzieci na dzień 31.12. 2007 wynosiła 105.

Tabela nr 8: Liczba dzieci umieszczonych i ubytych z placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011 na dzień 31 grudnia

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w danym roku	Liczba dzieci ubytych w danym roku	Liczba dzieci – stan na dzień 31 grudnia
2008	43	45	103
2009	64	55	112
2010	32	42	102
2011	27	33	96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Domu Dziecka Nr 1 Nr 2 w Stargardzie Szczecińskim

**POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014**

Tabela nr 9: Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011 z podziałem na wiek życia wychowanków

Rok	LICZBA DZIECI – stan na dzień 31 grudnia				
	ogółem	Dom Dziecka Nr 1		Dom Dziecka Nr 2	
		do 7 roku życia	powyżej 7 roku życia	do 7 roku życia	powyżej 7 roku życia
2008	103	0	31	39	33
2009	112	2	34	38	38
2010	102	1	29	30	42
2011	96	1	28	34	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Domu Dziecka Nr 1 i Nr 2 w Stargardzie Szczecińskim.

Na przestrzeni lat 2008 – 2011 obserwuje się tendencję malejącą z jednorazowym wzrostem w roku 2009.

Analiza badanego okresu wykazuje, że dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczane były w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenach innych powiatów bardzo sporadycznie. Większa liczba dzieci spoza terenu powiatu stargardzkiego umieszczana była w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu stargardzkiego, co prezentuje tabela nr 10.

Tabela nr 10: Liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów oraz liczba dzieci z innych powiatów umieszczonych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011

Rok	liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych na terenie innego powiatu		liczba dzieci spoza powiatu stargardzkiego umieszczonych na terenie naszego powiatu	
	stan na dzień 31 grudnia	w tym liczba dzieci umieszczonych w danym roku	stan na dzień 31 grudnia	w tym liczba dzieci umieszczonych w danym roku
2008	16	0	32	9
2009	13	3	36	16
2010	11	4	30	7
2011	9	1	26	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Ważnym elementem systemu opieki zastępczej jest usamodzielnianie wychowanków instytucjonalnych oraz rodzinnych form opieki. Usamodzielnianie stanowi kryterium oceny skuteczności podejmowanych działań. Osobie usamodzielnianej przyznaje się pomoc finansową na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie oraz udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia. Pomoc dla usamodzielnianych wychowanków w latach 2008 – 2011 prezentuje tabela nr 11.

Tabela nr 11: Pomoc dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych w latach 2008 – 2011 na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie w formie rzeczowej i usamodzielnienie.

rok	Liczba wychowanków								
	Pomoc na kontynuowanie nauki			Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej			Pomoc na usamodzielnienie		
	Wych. rodzin zastępczych	Wych. placówek opiekuńczo - wychowawczych	R A Z E M	Wych. rodzin zastępczych	Wych. placówek opiekuńczo - wychowawczych	R A Z E M	Wych. rodzin zastępczych	Wych. placówek opiekuńczo - wychowawczych	R A Z E M
2008	41	41	82	19	19	38	18	18	36
2009	59	39	98	23	7	30	15	8	23
2010	64	36	100	16	11	27	11	4	15
2011	71	54	125	16	8	24	12	8	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim

IV. WNIOSKI Z ANALIZY OPIEKI ZASTĘPCZEJ NAD DZIECKIEM W POWIECIE STARGARDZKIM W LATACH 2008 – 2011

Dane statystyczne wykazują, że najwięcej dzieci na terenie powiatu stargardzkiego umieszczonych zostało w opiece zastępczej w 2008 r., w tym 30 % stanowiły dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i 70 % - dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. W roku 2011 spośród dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej 32 % stanowiły dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i 68 % - dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. Zestawienie danych przedstawia poniższa tabela.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Tabela nr 12: Liczba dzieci objętych opieką zastępczą na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011

Liczba dzieci/rok	Wg stanu na 31.12.2008 r.	Wg stanu na 31.12.2009 r.	Wg stanu na 31.12.2010 r.	Wg stanu na 31.12.2011 r.
Dzieci w rodzinach zastępczych	232	210	209	201
Dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	103	112	102	96
Razem dzieci w opiece zastępczej	335	322	311	297

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim

Dane dotyczące dzieci pochodzących z terenu powiatu stargardzkiego objętych opieką zastępczą na terenie całego kraju prezentuje tabela nr 13.

Tabela nr 13: Liczba dzieci z terenu powiatu stargardzkiego umieszczonych w opiece zastępczej w latach 2008 - 2011

Liczba dzieci/rok	Wg stanu na 31.12.2008 r.	Wg stanu na 31.12.2009 r.	Wg stanu na 31.12.2010 r.	Wg stanu na 31.12.2011 r.
Dzieci w rodzinach zastępczych	231	212	208	193
Dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	87	89	83	79
Razem dzieci w opiece zastępczej	318	301	291	272

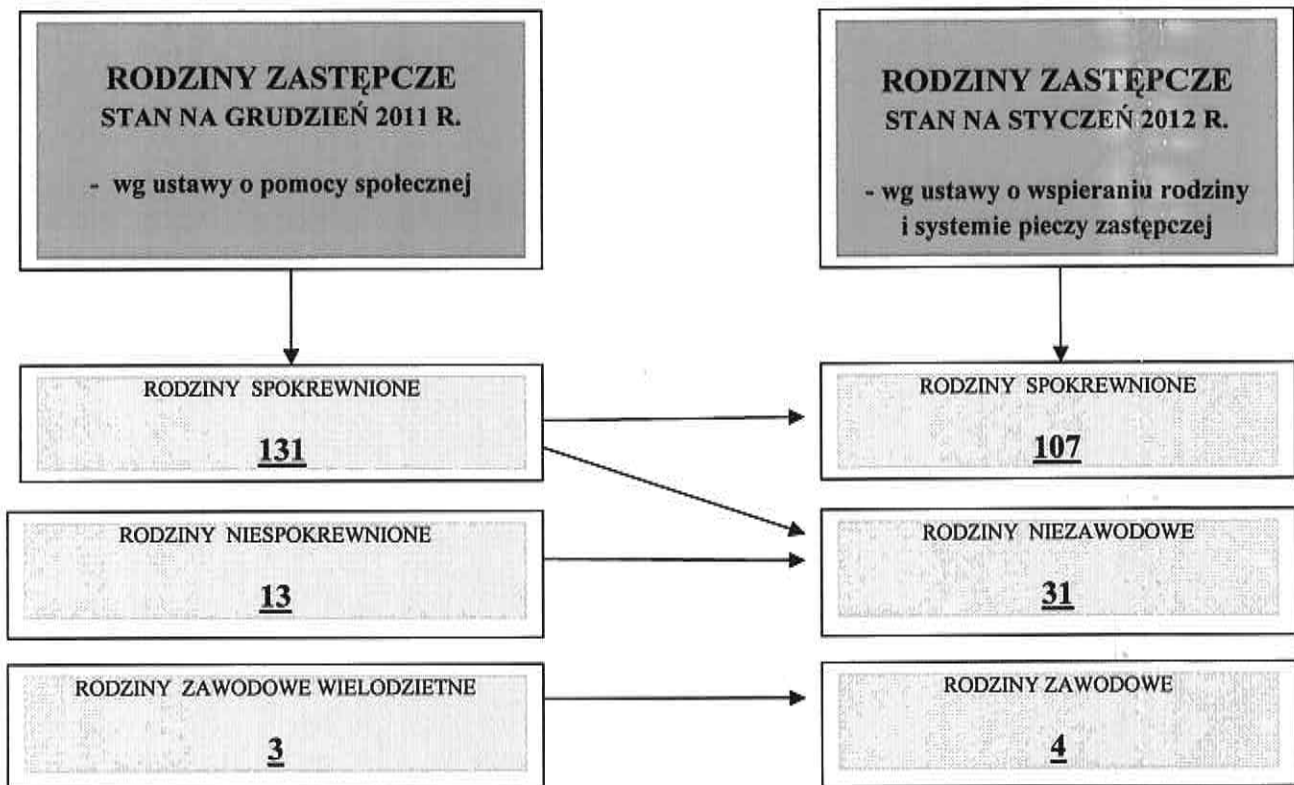
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Stargardzie Szczecińskim

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. wprowadziła podział rodzin zastępczych odmienny od funkcjonującego na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Sytuację dotyczącą zmiany liczby rodzin zastępczych z uwzględnieniem nowych rodzajów rodzin obrazuje poniższy schemat.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIELCY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Analiza danych z lat 2008 – 2011 wykazuje, że istnieją potrzeby zabezpieczenia miejsc zarówno w rodzinnej, jak i instytucjonalnej formie pieczy zastępczej dla dzieci, których rodzice nie wywiązują się z funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Pozyskiwanie kandydatów i ustanawianie nowych rodzin zastępczych niezbędne jest z uwagi na założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mówiące o tym, że w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych mogą być umieszczane dzieci powyżej 7 roku życia. Umieszczanie dzieci poniżej tego wieku będzie możliwe tylko w wyjątkowych sytuacjach, szczególnie, gdy przemawiać za tym będzie stan ich zdrowia lub dotyczyć to będzie rodzeństwa.

Rozwój pieczy rodzinnej obejmować będzie szeroko rozumiane wsparcie i pomoc dla istniejących rodzin zastępczych w celu podnoszenia efektywności działań związanych z obowiązkiem opieki i wychowania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

V. MISJA I CELE PROGRAMU

Podstawowym środowiskiem życia każdego dziecka powinno być środowisko rodzinne. Należy zatem dołożyć wszelkich starań, aby dzieci w przypadku braku możliwości wychowywania się w rodzinie biologicznej, mogły wychowywać się w rodzinie do niej zbliżonej. Jeśli jednak nie jest to z różnych względów możliwe, należy dziecku zapewnić opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do warunków domowych.

Misją – celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012 – 2014 jest budowanie skutecznego i spójnego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Cele szczegółowe:

1. Zorganizowanie kompleksowego systemu pieczy zastępczej.
2. Zorganizowanie systemu kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.
3. Dostosowanie standardów opieki i wychowania w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.
4. Pomoc w usamodzielnianiu osobom opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

CEL NR 1 - ZORGANIZOWANIE KOMPLEKSOWEGO SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Kierunki działań:

- 1) Tworzenie zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
- 2) Wspieranie rodziców zastępczych w wypełnianiu funkcji wychowawczej.
- 3) Inicjowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
- 4) Współpraca i koordynacja lokalnych instytucji i służb na rzecz aktywizacji rodziny biologicznej w celu poprawy własnej sytuacji życiowej oraz zmiany stylu życia.
- 5) Współpraca z organizacjami działającymi na rzecz rodzicielstwa zastępczego.
- 6) Nawiązywanie i utrzymywanie współpracy z osobami i instytucjami wspierającymi, celem pozyskiwania wolontariuszy współpracujących z organizatorem pieczy zastępczej na rzecz rodzin zastępczych.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Poprawa funkcjonowania rodzin naturalnych.
- 2) Wsparcie rodziców zastępczych przez organizacje pozarządowe.
- 3) Pozyskanie wolontariuszy wspierających rodziców zastępczych.
- 4) Powstanie grupy wsparcia.
- 5) Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

CEL NR 2 - ZORGANIZOWANIE SYSTEMU KWALIFIKOWANIA KANDYDATÓW DO PROWADZENIA RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Kierunki działań:

- 1) Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnych form pieczy zastępczej.
- 2) Nabór kandydatów na rodziny zastępcze poprzez organizowanie akcji promujących rodzicielstwo zastępcze, propagowanie ulotek.
- 3) Organizacja szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej oraz do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
- 4) Realizacja procesu diagnostyczno – kwalifikacyjnego kandydatów na rodziców zastępczych.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Wzrost liczby zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.
- 2) Podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodzin zastępczych.

CEL NR 3 - DOSTOSOWANIE STANDARDÓW OPIEKI I WYCHOWANIA W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ.

Kierunki działań:

- 1) Utworzenie Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych.
- 2) Przekształcenie Domu Dziecka Nr 2 w Stargardzie Szczecińskim w:

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

- Placówkę opiekuńczo – wychowawczą Nr 1 z siedzibą przy ul. K. Szymanowskiego 56/31 w Stargardzie Szczecińskim,
 - Placówkę opiekuńczo – wychowawczą Nr 2 z siedzibą przy ul. Marszałka J. Piłsudskiego 103/1-2-3 w Stargardzie Szczecińskim,
 - Placówkę opiekuńczo – wychowawczą Nr 3 z siedzibą przy ul. A. Mickiewicza 1A/4 w Stargardzie Szczecińskim,
 - Placówkę opiekuńczo – wychowawczą Nr 4 z siedzibą w miejscowości Witkowo 24C gm. Stargard Szczeciński.
- 3) Przekształcenie Domu Dziecka Nr 1 w Stargardzie Szczecińskim w:
- Placówkę opiekuńczo – wychowawczą Nr 5 z siedzibą przy ul. Śniadeckiego 1a/1 w Stargardzie Szczecińskim,
 - Placówkę opiekuńczo – wychowawczą Nr 6 z siedzibą przy ul. Wł. Andersa 14 w Stargardzie Szczecińskim.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Uzyskanie zezwolenia Wojewody Zachodniopomorskiego na funkcjonowanie ww. placówek opiekuńczo – wychowawczych.
- 2) Wspólna obsługa ekonomiczno – administracyjna i organizacyjna placówek opiekuńczo – wychowawczych.

CEL NR 4 - POMOC W USAMODZIELNIANIU OSOBOM OPUSZCZAJĄCYM RODZINY ZASTĘPCZE, RODZINNE DOMY DZIECKA ORAZ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE I REGIONALNE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – TERAPEUTYCZNE, PRZEZ WSPIERANIE PROCESU USAMODZIELNIENIA.

Kierunki działań:

- 1) Wczesne przygotowywanie wychowanków pieczy zastępczej do usamodzielnienia.
- 2) Kształtowanie w środowisku lokalnym pozytywnego wizerunku wychowanka placówki opiekuńczo – wychowawczej.
- 3) Podejmowanie w ramach projektu systemowego POKL działań mających na celu integrację usamodzielnianych wychowanków, również w środowisku lokalnym.
- 4) Wspieranie wychowanków poprzez umożliwienie uczestnictwa w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe i ułatwiających podjęcie pracy zawodowej.
- 5) Przyznawanie pomocy finansowej na usamodzielnienie i kontynuację nauki.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

- 6) Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na rzecz kompleksowego wsparcia usamodzielnianych wychowanków.
- 7) Pomoc w uzyskaniu lokalu mieszkalnego.

Oczekiwane rezultaty:

- 1) Efektywne przygotowanie wychowanka do samodzielnego życia.
- 2) Pozytywny wizerunek wychowanka placówki opiekuńczo – wychowawczej w środowisku lokalnym.
- 3) Nabycie umiejętności poruszania się na rynku pracy.
- 4) Wsparcie materialne wychowanka.
- 5) Wsparcie wychowanków placówek opiekuńczo –wychowawczych w ramach możliwości i kompetencji instytucji i organizacji pozarządowych.

VI. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH

Z dniem 1 stycznia 2012 r., tj. z dniem wejścia w życie nowej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązuje następujący podział form pieczy zastępczej:

- 1) **rodzina zastępcza:**
 - a) **spokrewniona** - opiekę sprawują małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będący wstępni lub rodzeństwem dziecka,
 - b) **niezawodowa** - opiekę sprawują małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim niebędący wstępni lub rodzeństwem dziecka,
- 2) **zawodowa** – specjalistyczna oraz pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
- 3) **rodzinny dom dziecka**
- 4) **rodziny pomocowe** – sprawujące opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad tym dzieckiem przez rodzinę zastępczą.

Zgodnie z misją Powiatowego Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012 – 2014 ustala się **limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2012 - 2014:**

- 1) rok 2012 – 6 nowych rodzin zastępczych zawodowych (w tym 1 rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego) oraz 2 rodzinne domy dziecka,
- 2) rok 2013 – 5 nowych rodzin zawodowych (w tym 2 rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego),
- 3) rok 2014 – 3 nowe rodziny zawodowe (w tym 1 rodzina pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego).

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

VII. BENEFICJENCI PROGRAMU

Program obejmuje wszelkie działania podejmowane w stosunku do dzieci, które nie mają zapewnionej opieki i wychowania przez rodziców.

Beneficjentami Programu są:

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
2. Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka.
3. Osoby usamodzielniane.
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
5. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem umieszczonym w rodzinie zastępczej przez czas niesprawowania przez tą rodzinę opieki.
6. Kadra placówek opiekuńczo – wychowawczych.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim przy współpracy:

- rodzin zastępczych,
- rodzin pomocowych,
- placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu stargardzkiego,
- sędziów i kuratorów Sądu Rejonowego w Stargardzie Szczecińskim – III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich,
- organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012 - 2014 są środki finansowe:

- z budżetu Powiatu Stargardzkiego,
- z dotacji celowych z budżetu państwa – program na dofinansowanie zadań własnych powiatu z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej wprowadzony przez Ministra właściwego do spraw rodziny,
- z budżetu samorządów gminnych, które zobowiązane są współfinansować pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- z budżetu samorządów powiatowych, których dzieci umieszczane będą w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Stargardzkiego,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane w ramach PO KL ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

X. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring Programu będzie polegał na zbieraniu przez koordynatora Programu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Dane służyć będą ocenie, czy Program osiąga założone cele.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników:

- 1) Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka.
- 2) Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka.
- 3) Liczba rodzin zastępczych – spokrewnionych, niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.
- 4) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
- 5) Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.
- 6) Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

XI. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2012 – 2014 jest efektem tworzenia nowych rozwiązań w zakresie polityki rodzinnej państwa.

Naczelną przesłanką Programu jest założenie, że działaniom profilaktycznym mającym na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym muszą towarzyszyć działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie Szczecińskim będzie przedkładał Radzie Powiatu w Stargardzie Szczecińskim coroczne sprawozdanie z działalności PCPR, w tym w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także informację z realizacji przedmiotowego Programu.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji.

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Irena Nawrocka

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STARGARDZKIM NA LATA 2012 - 2014

SPIS TABEL

Tabela Nr 1	Urodzenia żywe w odniesieniu do liczby mieszkańców powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011.	5
Tabela Nr 2	Liczba porodów w Oddziale Położniczo – Ginekologicznym SP ZZOZ w Stargardzie Szczecińskim w latach 2008 – 2011.	5
Tabela Nr 3	Stan bezrobotnych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011.	6
Tabela Nr 4	Liczba rodzin przeżywających trudności na dzień 31.12.2011 r. i dzieci z terenu powiatu stargardzkiego zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej.	7
Tabela Nr 5	Liczba rodzin zastępczych w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011.	8
Tabela Nr 6	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2008 - 2011.	9
Tabela Nr 7	Liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów oraz dzieci z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011.	9
Tabela Nr 8	Liczba dzieci umieszczonych i byłych z placówek opiekuńczo – wychowawczych w powiecie stargardzkim w latach 2008 – 2011 na dzień 31 grudnia.	10
Tabela Nr 9	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach op. – wych. na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011 z podziałem na wiek życia wychowanków.	11
Tabela Nr 10	Liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych w placówkach op. – wych. na terenie innych powiatów oraz liczba dzieci z innych powiatów umieszczonych na terenie powiatu stargardzkiego.	11
Tabela Nr 11	Pomoc dla wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych w latach 2008 – 2011 na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie w formie rzeczowej i usamodzielnienie.	12
Tabela Nr 12	Liczba dzieci objętych opieką zastępczą na terenie powiatu stargardzkiego w latach 2008 – 2011.	13
Tabela Nr 13	Liczba dzieci z powiatu stargardzkiego umieszczonych w opiece zastępczej w latach 2008 – 2011.	13